

Hilâl Neyi İfade Ediyor?

Her medeniyetin kendine göre sembolleri vardır. Asırlar boyunca yoğrulan kültürler birtakım manevi değerleri remzlerle ifa etmişleridir. Bunların bir kısmı mevzii kalırken bir kısmı da aynı inancı taşıyan milletlerin müşterek sembolleri olmuşlardır. Hilâl Müslümanlığı, haç ise Hıristiyanlığı temsil etmektedir. Haç Hz. İsa'nın haç biçiminde hazırlanmış çarmıha gerilmesini sembolize eder.

Tarih boyunca mücerret (soyut) mefhumlar çoğu zaman motiflerle; mesela bereket buğday başağı, barış zeytin dalı, kurnazlık tilki, güç kuvvet aslan ile temsil edilerek ifade edilmiştir. Camilerimiz lâle motifleriyle bezenmiş, minarelerimiz hilâl şeklinde alemlerle taçlandırılmış, bayrağımız hilâl ve yıldızla tezyin edilmiştir.

Edebiyata Arap harflerine rakamlar izafe edilerek ebced hesabı diye anılan zarif, ince bir mânâ katılmıştır. Bir konuda "tarih düşürmek" diye tabir edilen beyitler yazılmıştır. Bir caminin, herhangi bir eserin yapılış tarihi manzum ifadelerle belirtilmiş, taş üzerine hakkedilerek kitabeler hazırlanmış ve eserin uygun görülen yerine yerleştirilmiştir. Arapça'da Allah kelâmı elif+lâm+lâm+h ile yazılır. Ebced hesabına göre (elif=1)+(lâm=30)+(lâm=30)+(h=5)=66 dır. Hilâlde de aynı harfler yer aldığından 66 sayısı elde edilir. Keza lâle için de aynı mantık söz konusudur.

Hilâlin buradaki mânâsı Allah lafz-ı celilinin remzi olmasıdır. Lâlenin çinilerimize geçip mabetlerimizi süslemesindeki espri budur.

Akif'in "Bir hilâl uğruna ya Rab ne güneşler batıyor" demesinin derin mânâsını daha iyi anlıyoruz.

Bir anlaşmayı sağlam zemine oturttuğumuz zaman "66 ya bağladık" diyerek belki de farkında olmadan mevzuumuzla ilişki kuruyoruz diye düşünüyorum.

Bayrağımızdaki beş ışıklı yıldızın ise hilâlin kucağında onu tamamlayan özel bir mânâsının bulunduğunu belirterek konuyu noktalıyorum.

Emin Atlı - Niğde Yorum, 4 Ağustos 2003